

VAKATURES IN HET BESTUUR

Het *bestuur* is op 't ogenblik *te klein*. Er ontbreken op dit moment leden vanuit het *mavo-veld*, vanuit het *tertiair onderwijs*, en vanuit het *vormingswerk* met werkende jongeren.

Het bestuur ervaart dit als een ernstige handicap: de aanwezige leden moeten erg veel verantwoordelijkheden op zich nemen; daarnaast blijven een aantal zaken liggen.

De groei van de vereniging (meer leden, maar ook meer activiteiten) brengt meer organisatorisch werk met zich mee. Het zou niet zo best zijn als de vereniging niet in staat zou blijken haar eigen bestuursleden te leveren. Het bestuur doet dan ook een dringend beroep op leden en op de diverse clubs binnen de VON hun verantwoordelijkheid t.a.v. de aanvulling van het bestuur waar te maken.

In dit verband is het ook goed ons reeds nu te realiseren dat begin '75 de inwerkperiode begint van de nieuwe voorzitter. Die er dan moet zijn!

BEGELEIDINGSGROEP COMMISSIE MODERNISERING MOEDER-TAALONDERWIJS

Het bestuur is bezig een begeleidingsgroep samen te stellen, die tot taak heeft mijn werkzaamheden als vertegenwoordiger van de VON in de Commissie Modernisering Moedertaalonderwijs krities te begeleiden. Deze groep zal op basis van eigen informatie - onafhankelijk van mij - mijn optreden in de CMM beoordelen, en nauwlettend erop toezien of dat overeenstemt met het beleid van de VON. Deze begeleidingsgroep rapporteert aan het bestuur, en - desgewenst - aan de ledenvergadering.

Wie deel zou willen uitmaken van deze groep wordt verzocht contact op te nemen met het bestuur.

Ik zou zelf een goed functionerende begeleidingsgroep als ondersteunend ervaren voor mijn optreden in de CMM. Ik realiseer me maar al te goed dat deze commissies vaak een manier van werken hebben waardoor de leden ervan de kans lopen losgeprepareerd te worden van hun achterban. Mijn probleem is, dat ik plezierig en constructief in de CMM wil werken zonder daaraan belangen en standpunten van de VON ondergeschikt te maken. Ik zou daarbij een kritiese begeleidingsgroep goed kunnen gebruiken.

Vooral ook omdat het zich laat aanzien dat binnen een jaar de taak van de CMM wordt geherformuleerd, en dat is dus altijd oppassen geblazen! In zijn nota 'Naar een structuur voor de ontwikkeling en vernieuwing van het primair en secundair onderwijs' legt minister Van Kemenade uit wat hem voor ogen staat.

Hij wil in de organisatie van het onderwijs een duidelijke scheiding tussen:

- instanties waarin door belanghebbenden overlegd wordt ter voorbereiding van de besluitvorming over de grote kaders van het onderwijs (bijv. CCOO en Georganiseerd Overleg).

- instanties die binnen de grote lijnen de vormgeving van het onderwijs ondersteunen (bijv. de opleidingen voor docenten, de Pedagogische Centra, de Commissies Modernisering Leerplan), zgn. verzorgingsinstanties.
- instanties die de minister advies uitbrengen over de algemene beleidszaken waarmee de overleginstanties zich bezig gaan houden (bijv. Onderwijsraad, innovatiecommissies).

Uit deze opzet blijkt dat de Commissie Modernisering Moedertaalonderwijs hoort bij de instanties die het elders vastgestelde beleid mogen gaan invullen. Preciezer: zij mogen over de invulling van dat beleid gevraagd of ongevraagd adviezen uitbrengen aan de Stichting Leerplanontwikkeling die de minister gaat instellen. Deze SLO krijgt als een van de voornaamste taken het door de minister vastgestelde programma voor de leerplanontwikkeling uit te voeren. Dit programma zal omvatten voorstellen voor het ontwerpen van (alternatieve) modellen voor schoolwerkplannen, onderwijsleerpakketten voor afzonderlijke scholen, schooltypen of onderwijsniveaus.

Wat het allemaal concreet inhoudt, zal nog moeten blijken. Ook, of - en hoeveel - ruimte er zal zijn voor wezenlijke inbreng vanuit het veld, met name vanuit de VON. - Ik houd u op de hoogte!

Koos Hennephof

INSTELLINGSBESCHIKKING COMMISSIE MODERNISERING MOEDERTAALONDERWIJS

DE MINISTER VAN ONDERWIJS EN WETENSCHAPPEN BESLUIT:

- I. In te stellen een commissie, die tot taak zal hebben hem te adviseren over de vernieuwing van het moedertaalonderwijs bij het kleuter-, lager- en voortgezet onderwijs (inclusief het participatie-onderwijs);
- II. Te bepalen dat deze commissie:
  - a. dienstverlenend is en daartoe haar werkzaamheden verricht in nauw contact met het onderwijsveld, rekening houdend met de vele mogelijkheden die recht van bestaan hebben;
  - b. informatie over haar activiteiten op het gebied van het moedertaalonderwijs verstrekt aan het onderwijsveld, in het bijzonder aan opleidings- en begeleidingsinstanties, voorzover dit niet reeds door andere onderwijsinstanties geschiedt;
  - c. onderzoek en ontwikkelingswerk op het gebied van doelstellingen, vormen en evaluatie van het leerproces doet entameren, bevordert en dien-aangaande aan hem adviseert;
  - d. aandacht schenkt aan het longitudinale aspect van het moedertaalonderwijs;
  - e. aandacht schenkt aan het latitudinale aspect van het moedertaalonderwijs, waartoe de commissie voorstellen kan doen aan de in te stellen Stichting voor de Leerplanontwikkeling (S.L.O.) tot samenwerking met andere commissies;

- f. bij de samenstelling van haar werkprogramma in bijzondere mate aandacht schenkt aan de modernisering van het moedertaalonderwijs in het kleuter- en basisonderwijs;
  - g. bij de samenstelling van haar werkprogramma rekening houdt met andere departementale of door het departement geautoriseerde commissies, werkgroepen en instituties op het gebied van organisatie, bestudering, begeleiding en dienstverlening van (aan) de onderwijsvernieuwing;
  - h. openbaarheid betracht, behalve waar dit in strijd is met de haar verstrekte opdrachten;
- III. Te bepalen dat de taakomschrijving van deze commissie met de oprichting van de Stichting voor de leerplanontwikkeling, in overleg met de commissie, zal worden gewijzigd;
- IV. De voorzitter te machtigen, indien en voorzover hij dit in het belang van de uitvoering van de opdracht nodig acht:
- a. andere commissies, instanties en personen te horen en te doen horen;
  - b. subcommissies of werkgroepen in te stellen;
- V. In de commissie te benoemen tot:
- lid en voorzitter:
  - 1. drs. C. M. Bolle te Haren (Gr.);
  - lid en secretaris:
  - 2. drs. A. J. Kamer te Overveen;
  - leden:
  - 3. J. Hennephof te Vreeland (VON);
  - 4. drs. K. Kost te Aalten (Levende Talen, sectie Nederlands);
  - 5. mevr. dr. F. Balk-Smit Duyzentkunst te Amsterdam (sectie Nederlands van de Academische Raad);
  - 6. P. H. S. Batelaan te Hilversum (Contactgroep Nederlands Exp. Leraren Opleiding);
  - 7. J. C. L. Huis in 't Veld te Apeldoorn (ANOF);
  - 8. J. T. Lootsma te Zwijndrecht (ANOF);
  - 9. E. van der Klij te Woerden (ANOF);
  - 10. mej. M. A. van der Kamp te Dalfsen (Ned. Verbond van Directies en Leerkrachten bij het Beroepsonderwijs);
  - 11. Th. van Eijndhoven te Eindhoven (idem);
  - 12. P. J. Geertsma te Roosendaal (Coördinatie comm. Opl. Onderwijzers);
  - 13. P. J. C. van Kampen te Apeldoorn (mavo-verband);
  - 14. dr. H. G. van den Doel te Hoevelaken (ver. De Samenw. Landelijke Pedagogische Centra);
  - 15. J. L. Schouten te Hooghalen;
  - 16. drs. H. B. van Laatum te Stitswerd (gem. Kantens) (Interuniversitaire Staf Lerarenopl.);
  - 17. dr. J. P. Naeff te Doorwerth (inspectie);
  - 18. W. Braakhekke te Nijmegen (inspectie);
  - 19. H. Verboom te Middelburg (inspectie);

20. G. Oostrijk te Zwijndrecht (inspectie);
21. A. Bossers te Leiderdorp (didaktiek);
22. M. P. F. Haak te Middelburg (didaktiek);
23. drs. Th. Oudkerk Pool te Amsterdam (onderwijskunde);
24. mevr. drs. E. S. F. Riemens-Feteris te Wassenaar (onderwijskunde);
25. dr. W. Drop te Amersfoort (taalbeheersing);
26. M. A. E. van Dijk te Nijmegen (dramatische werkvormen);
27. dr. M. C. van den Toorn te Hilversum (taalkunde);
28. dr. H. A. Wage te 's-Gravenhage (letterkunde);
29. mevr. dr. R. Bauer-van Wechem te Bentveld-Aerdenhout (kinderliteratuur);
30. P. van Lint te Voorburg (bijscholing).

VI. Te bepalen:

- a. dat de commissie kan worden aangeduid als Commissie Modernisering Moedertaalonderwijs;
- b. dat deze beschikking in de Nederlandse Staatscourant zal worden geplaatst;
- c. dat een exemplaar van deze beschikking zal worden gezonden aan de benoemden.

dr. J. A. van Kemenade

REGIONAAL

VON-Nijmegen. Contactadres: Johan Eimers, Groenestraat 49, Nijmegen, tel. 080-556211.

In maart waren er twee bijeenkomsten. Op 11 maart ging het over 'School-, gezin-, buurtprojecten als ingang voor begeleiding van het taalonderwijs'. Een project van de Nijmeegse Schooladviesdienst was de aanleiding voor een informatie- en discussieavond over dit onderwerp, waaraan bijna veertig geïnteresseerden deelnamen. Voor een avond over 'Taalbeschouwing in het onderwijs' kwam men bij elkaar op 26 maart.

Verheugend is, dat steeds meer *verschillende* schooltypen vertegenwoordigd zijn, zodat een longitudinale aanpak van de moedertaalproblematiek gegarandeerd is.

Het volgende evenement is een moedertaaldag op zaterdag 11 mei. Er is gekozen voor een dag om beter vat op de problemen te krijgen, dan in een avondprogramma mogelijk zou zijn geweest.

Als we steeds meer in het moedertaalonderwijs de communicatie, de situatie en de mens centraal stellen, dan heeft dat verstrekken consequenties voor onze lessituatie. Samen kunnen wij die consequenties concreet uitwerken en uitproberen. Hierbij is de eigen inbreng essentieel, om ook met wat theoretische inbreng te kunnen komen tot lessen die ieder in eigen klas(sen) kan gebruiken.

Hopelijk zal het op deze dag ontstane contact leiden tot verdere samenwerking. Verdere gegevens over opzet en medewerkers worden toegestuurd als men even contact opneemt met het bovenstaande adres.

De activiteiten van VON-Nijmegen brengen nogal wat administratiekosten met zich mee. Iedereen die betrokken wil zijn bij deze regionale afdeling betaalt f 5,— contributie, giro 12011064 van Ate van Balen te Overasselt, t.b.v. VON-Nijmegen.

UIT DE BESTUURSVERGADERINGEN VAN JANUARI EN FEBRUARI

Besproken zijn o.m. de volgende onderwerpen.

- Uitbreiding van het bestuur.
- Het huishoudelijk reglement (zie Moer 1974:1).
- Voorbereiding van de ledenvergadering van 23 maart.
- Het kongres.
- Coachingsgroep CMM-vertegenwoordiger.
- De positie van Interkom binnen de VON.

Op de vergadering waren twee vertegenwoordigers van de Interkom-redactie aanwezig. Na een overzicht van de werkwijze en de wensen wordt overeengekomen dat Interkom een Kwikgroep zal worden.

(Dit punt is op de agenda gekomen n.a.v. de behandeling van de beleidsnota op de laatste ledenvergadering.)

- Hoe kunnen de ideeën van de VON meer aandacht krijgen buiten de VON?

(Bij dit onderwerp was ook Guus de Bakker aanwezig.)

De bedoeling is meer reclame te maken, maar dan niet in de eerste plaats gericht op ledenwerving. Het gaat om de verspreiding van ideeën.

Besluiten.

1. Planning op lange termijn: wordt voorbereid en in mei besproken n.a.v. een nota.
  2. Op korte termijn: Wat is er te doen met het kongresverslag? Id. met de resultaten van de ledenvergadering i.v.m. de toetsproblematiek?
- Het project coördinatie 4-jarig l.b.o. In de VON-info van Moer 1974:1 heeft u kunnen lezen dat de VON benaderd is door de Landelijke Pedagogische Centra voor deelname aan het genoemde project.

Na een briefwisseling en een gesprek met de Centra is gebleken dat er bij de gesprekken over een deelraamleerplan waarschijnlijk ruimte is voor de ideeën van de VON. Er is daarom besloten een vertegenwoordiger van het VON-bestuur (Frans v. d. Pieterman) aan die gesprekken te laten deelnemen.

We zullen op dit punt nog terugkomen, ook al i.v.m. steun uit de vereniging voor die vertegenwoordiging.

De volgende bestuursvergaderingen worden gehouden op 2 april, 7 mei en 4 juni, steeds om 18.30 uur bij Koos Hennephof in Vreeland.

KOKOPAK NOORD-HOLLAND 1973

Toen de conferentie voor leraren aan de Pedagogische Academie gehouden in Assen geslaagd genoemd mocht worden, voelden wij er wel voor iets dergelijks ook in het westen van het land te organiseren. In december '72 hielden wij een enquête, waaruit ons duidelijk werd dat het onderwerp van Assen zou kunnen worden herhaald: het kringgesprek op de basisschool. Ook de opzet werd, zij het enigszins gewijzigd, overgenomen. De conferentie zou twee of drie dagen duren met anderhalve maand tussenpoos.

De ongeveer twintig deelnemers kwamen voor de eerste keer bijeen op vrijdag 16 februari 1973 in de sociale academie 'De Aemstelhorn'. Er werd een video-opname van een kringgesprek vertoond, gemaakt in een bovenbouwgroep van een Jenaplanschool in Loosdrecht. De deelnemers werden daarna verdeeld in twee groepen, die na elkaar een kringgesprek hielden over het op de beeldbuis vertoonde gesprek, wat ook weer op de band werd vastgelegd. 's Middags hield Josef Janssen, het hoofd van de school in Loosdrecht, een inleiding op het kringgesprek, waarna discussie volgde. De bedoeling van deze opzet was de deelnemers aan de lijve te laten ervaren wat een kringgesprek is: er is geen leider, geen duidelijk gespreksonderwerp. Enkele deelnemers uitten hun grote ontevredenheid daarover in de nabespreking, andere vonden het juist een heilzame ervaring: zoveel Neerlandici bijeen en toch komt er geen goed gesprek . . . Met de door Josef Janssen verstrekte richtlijnen vertrok men naar huis om studenten met het kringgesprek te confronteren.

De morgen van de tweede dag werd besteed aan oefeningen in het luisteren en vragen in groepjes van drie, waarbij de rol van verteller, vrager en waarnemer gewisseld. Groepsprocessen, leiderschap, de aard van de uiting, taakgerichtheid van de groep, procesbewaking, waren onderwerp van discussie onder leiding van Nelleke Leene. De opnamen van de gesprekken van de eerste dag werden bekeken en besproken. Tenslotte brachten enkele deelnemers nog materiaal in dat zij uit de praktijk van de studenten hadden verkregen. Opvallend was dat de deelnemers nu eenstemmig positief oordeelden over het nut van deze dag, en dat ook enkele ontevredenen hun aanvankelijk negatieve oordeel over de eerste dag hadden herzien.

De derde dag - 7 september - was gewijd aan twee inleidingen van de hand van Veronica Scheffers en Gerard Hubers. Veronica zette uiteen dat juist het kringgesprek een duidelijk pedagogische situatie is met een mensvormende doelstelling, terwijl de discussie- en vergadertechniek eerder tegemoet komen aan de maatschappelijke eis van efficiëntie. Gerard Hubers benaderde het onderwerp vanuit de linguïstische hoek. Het kringgesprek is niet te vergelijken met een interview of een vergadering - het doel is verbaliseren en communiceren. Het gesprekskarakter wordt dan geschaad door het opzettelijk beurten geven, zoals dat in de opname te zien was. De kringleider zou allerlei gedragingen die sprekers vertonen om het gesprek gaande te houden of juist tegen te werken, moeten leren herkennen. In de discussie kwamen talrijke problemen uit de eigen lespraktijk aan de orde.

De vergadering werd afgesloten met de voorlopige vaststelling van een onderwerp voor een nieuwe conferentie.

Namens Kokopak, Leo Langeveld